

C. I - "Băiatul și fata" (foto: P. Măldărescu); C. IV - Petre Măldărescu în Cozia. 1976 (foto: Călin N. Turcu)

Concept grafic: Paul Winkler și Vlad-Ionuț Musceleanu

DTP: Paul Winkler

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Seniorul muntelui : dr. Măldărescu și enigmele masivului Cozia / coord.:

Vlad-Ionuț Musceleanu. - București : Editura C.I.D., 2020

ISBN 978-606-94822-1-6

I. Musceleanu, Vlad-Ionuț (coord.)

001.94

Copyright 2020 © All rights reserved

Editura C.I.D și Asociația pentru Dezvoltare Durabilă
"Zorile"

Volum apărut cu sprijinul Asociației pentru Dezvoltare
Durabilă "Zorile" și News Buzău (partener media)

Printed in Romania

(coord.) Vlad-Ionuț Musceleanu

Seniorul muntelui
Dr. Măldărescu și enigmele masivului Cozia

București 2020

Mihai Cionică este autorul moral al acestei cărți.
*Ne-a sprijinit în alcătuirea ei, ne-a încurajat să
trecem peste obstacolele documentării și a
insistat s-o finalizăm atunci când
aproape renunțasem.*

*"Cei care au privilegiul de a ști,
au datoria de a acționa".*
A. Einstein

CUPRINS

Cuvânt înainte _____ 7

I. Seniorul muntelui și ale sale "chipuri de piatră"

Cei ce-și aveau zeii-n piatră _____	10
O problemă de priorități "megalitice" _____	10
30, 35, sau mai multe "chipuri" _____	13
Variații în crescendo pe o temă dată _____	15
Tehnica cercetării "chipurilor de piatră" _____	19
"Sfinxul de la Stânișoara" e "Buzatul" din Cozia _____	23
Drama unei "Expediții pe Cozia" _____	25
Setul original de fotografii _____	28

II. Dr. Petre Măldărescu - Omul

Număr matricol 1394 _____	43
Un produs al gândirii legionare? _____	44
Doctorul, floarea reginei și comunistii _____	47
Fenomenul Petrionic și propulsia O.Z.N.-urilor _____	50
Teoria conspirației: O.Î.Z. _____	53
Dream team (Echipa de vis) _____	55
O lecție (ne)învățată _____	57

III. Inițiativa '74

Institutul care n-a fost să fie _____	74
De la om la om - dialoguri timbrate _____	75
De la om la instituții - memorii și intervenții _____	77
O "Notă" cu dezvoltări stranii _____	80
"Arca de piatră" și așa-zisul "Departament Zero" _____	88

IV. Supliment

Dumitru Todericiu - Cine au fost "maestrii" artelor plastice din preistorie? _____	94
Ion Cârstoiu - Cozia noastră era muntele sfânt al dacilor? _____	101
Hristescu Costel - Tainele munților. Dăltuiri în piatră în defileul Oltului și pe valea Sebeșului _____	104
Dan Gherasimescu (corespondență, 10.11.1974) _____	106

V. Anexe

Instantanee publicistice _____	109
File de corespondență _____	143
Hațșuri Birocratice (I-VIII) _____	179
Setul fotografic Călin N. Turcu _____	193
Note, mențiuni, trimiteri _____	202

Cuvânt înainte

Originea acestei lucrări stă într-o pornire ușor meschină: ne interesa soarta colecției de "chipuri de piatră" (figuri antropo- și zoomorfe *in situ*) strânsă într-o viață de om de dr. Petre Măldărescu (1921-2000) din Râmnicu Vâlcea. Ceea ce o valoriza în ochii noștri era legătura cu un accident dramatic în care era implicat celebrul transfug Dimitrie-Doru Todericiu și un misterios furt de material documentar (împărțea cu biologul clujan Alexandru Sift această bizară onoare singulară). S-au confirmat elementele de Teoria conspirației? Nu!

Însă am descoperit un pionier al "civilizației megalitice" despre a cărei activitate se știe nepermis de puține. Și mai presus de asta am descoperit un om veritabil, un om de caracter, un model demn de urmat în ciuda destinului său tragic.

Parcursul lucrării este presărat cu referiri la "sculpturile megalitice" din România, la "chipurile de piatră" cum le numea în mod inspirat dr. Măldărescu și echipa sa. Am intenționat să oferim cititorilor elementele de bază ale acestei teorii primistorice*.

De Petre Măldărescu se leagă proiectul unui institut

*Adesea considerată, pe buna dreptate, excluzionistă și interpretabilă, **Primistoria** (re)crează un puzzle uriaș și un veritabil *milieu* al unui trecut alternativ al umanității, paralel cu preistoria sau chiar înaintea ei. Luată per ansamblu, Primistoria abordează crearea omului și zorile primele civilizații dintr-o nouă perspectivă, implicând posibilitatea existenței unor civilizații terestre avansate în trecutul îndepărtat, distrugerea lor prin unul sau mai multe cataclisme, posibilitatea unor contacte extraterestre, continente scufundate, ș.a., bazându-se pe probe materiale interpretate discreționar, pe mituri, legende, tradiții și religii decodate într-o cheie materialistă.

în sarcina căruia ar fi revenit problemele caricaturizate ulterior prin proiecția fantasmagorică a "Departamentului Zero al Securității". Îl regăsim pe vâlcean în documente fondatoare.

Rândurile care urmează vă vor purta în lumea tainică a *Kogaionon*-ului din Vâlcea și Cozia. Ne-am bucura mult dacă în urma lecturii cititorii își vor îndrepta și pașii într-acolo.

Acolo unde nu este specificat altfel, autorul materialelor este **Vlad-Ionuț Musceleanu**.

I.
**Seniorul muntelui și ale sale
"chipuri de piatră"**

Cei ce-și aveau zii-n piatră

Doctorul P. Măldărescu era adeptul unei civilizații autohtone străvechi, care-și sculpta idolii direct în stâncă munților. A denumit aceste forme litice, antropomorfe și zoomorfe, "chipuri de piatră". Dincolo de valoarea metaforică, sintagma ne apare preferabilă "sculpturilor megalitice", care fac trimitere la o prelucrare mecanică substanțială.

Reușind să acumuleze experiență în teren și suficient material documentar, Măldărescu și echipa sa au cochetat cu ideea că densitatea acestor "chipuri de piatră" în masivul Cozia ar sprijini teoria Kogaionon-ului vâlcean, speculat minor de geograful Ion Conea în 1938.

Activitatea, ca de altfel întreaga sa viață, s-au desfășurat sub auspicii nefavorabile, fiind marcată de drame personale. A fost printre primii care a întreprins studii de acest tip în România, dar atât pionieratul, cât și contribuțiile sale, au căzut într-o nemeritată uitare. Încercăm, în limita posibilităților noastre, să îndreptăm această nedreptate.

O problemă de priorități "megalitice"

O notiță din însemnările lui D.C. Brăneanu:

"Primesc [de la P. Măldărescu - n.n.] felicitări pt. Sărbători la 26.XII.83. În aceeași zi răspund arătând din arhiva mea date pt. stabilirea priorității cu Costel Hristescu în cea de-a 3-a generație (termen lansat acum), cea de-a doua fiind D. Todericiu și D. Ruzo (prima este Asachi - Densușianu)".

Este vorba de cea de-a treia "generație" de cerce-

tători ai sculpturilor megalitice din țara noastră. O idee interesantă, dar cronologic ambiguă, eventual relevantă doar în domeniul publicistic.

În 1992 Măldărescu explică cum teoriile peruanului Ruzo și vizita acestuia în România l-au determinat să-și etaleze propriile descoperiri (anterioare):

"Colegul meu de drumeție la munte, Dr. Romulus Popescu mi-a relatat, chiar atunci când a avut loc vizita de documentare a lui Daniel Ruzo în România, despre ipotezele acestui cercetător, care ipoteze ne-au deschis și nouă un orizont de lucru aici în Rm. Vâlcea, ca și altora de pe tot cuprinsul țării, expunând și publicând prin reviste rezultatele observațiilor. Atunci am expus într-o vitrină a librăriei «Anton Pann» din centrul orașului Rm. Vâlcea, două pliante cu câte șase fotografii 18x24 cm. înfățișând cele mai reprezentative chipuri de piatră din muntele Cozia" [scrisoare din 6.02.1992].

Cât despre începuturi, Măldărescu&Co. oferă date multiple, contradictorii doar în aparență.

Personal, urcă pe Cozia din anul 1941 [s.20.04.1974]. La acest reper trimite și afirmația lui Romulus Popescu din articolul "Cultura megalitică de pe muntele Cozia?"¹.

Reia ascensiunile în '56, după perioada de detenție, începând să-și închege propria echipă de studiu:

"... acțiunea noastră de cercetare multilaterală a perimetrului Coziei, a început în anul 1956, prin asocierea unor amatori pasionați, atrași de frumusețea și originalitatea peisajului, a florei, a faunei, a numeroaselor stânci cu aspect bizar și a folclorului atât de prețios"².

Cercetarea sistematică a "chipurilor de piatră" debutează în februarie 1969:

"Începând din luna februarie a anului 1969, am

realizat 23 de ascensiuni pe orice fel de vreme, pentru descoperirea și înregistrarea fotografică a unor stane de piatră ce seamănă cu chipuri de oameni sau animale”³.

Putem presupune că până la această dată ”stanele” antropo și zoomorfe îi atrăseseră suficient atenția, de vreme ce-și propune să le studieze în mod organizat. Când anume, nu am găsit nicăieri consemnat și pe nimeni care să mai știe. De asemenea, nu se cunoaște anul în care Măldărescu ia contact cu Kogaiononul vâlcean avansat tangențial de Conea.

În ceea ce-l privește pe Costel Hristescu, lucrurile sunt clare. O dată de început găsim în cartea lui Simion Săveanu ”Aventuri în tunelul timpului”:

”Tehnicianul Costel Hristescu, de exemplu, de la Institutul de studii și proiectări hidroenergetice din București, a observat primele figuri umane «sculptate» în piatră în munții Ciucaș și în munții Coziei, încă din anul 1954. De atunci, de mai multe ori, a avut prilejul «să descopere» alte și alte imagini asemănătoare”⁴.

Întâmplător sau nu, aventura megalitică a lui Hristescu debutează tot în arealul Coziei:

”Atunci când am văzut primele dăltuiri în stâncă, Sfînxul, ce încadra drumul Gemenilor, din Călimănești, și profilul unui cap de om culcat, din munții Coziei, în anul 1954, nu mi-am putut închipui că ulterior am să descopăr sute și sute de asemenea întruchipări”⁵.

Rezumând: doctorul Petre Măldărescu a identificat ”chipuri” *in situ* și le-a prevăzut o posibilă origine antropică mult anterior popularizării teoriilor lui Ružo în România. Însă nu se (mai) pot determina raporturile de prioritate cu un alt ”chellanger”, Costel Hristescu.

L-am cunoscut pe Dan Corneliu Brăneanu ca om al

ideilor generoase, în curs de nerealizare. De altfel, situația transpare și din corespondența prezentată în această carte. În Ajunul Crăciunului anului 1983 a avut o inspirație - nu a dezvoltat-o atunci și nu a dezvoltat-o nici ulterior. În prezent, teza este tardivă: actorii au murit și mortul de la groapă nu se mai întoarce.

30, 35, sau mai multe ”chipuri”

În ”Chipuri și portaluri de piatră în Muntele Cozia” (1973) se afirmă: ”Am descoperit până în prezent, peste 30 de stânci antropomorfe sau zoomorfe [...] Le-am dat numele cel mai potrivit formei ce-o reprezintă”.

Urmează o listă devenită clasică: ”«Sfînxul de la Stânișoara», «Înțelepții», «Moșneagul», «Bufnița cu pui», «Tătarul», «Omul cu glugă», «Capul dintre brazi», «Dacul», «Femeia cu coc», «Dochia fără cojoace», «Băiatul și fata», «Ursul», «Bărbosul», «Uriașul» din Foarfeca, «Zăvodul», «Cleopatra», «Haiducul», «Țuguiatul», «Vidra», «Vânătorul și câinele», «Faraonul» și «Animal preistoric»”. 22 de intrări.

Din celelalte surse documentare, mai extragem: ”Înțelepții” (I, II, III și IV), ”Moș Crăciun”, ”Capul dintre brazi”, ”Romanul Haicul”, ”Pandurul”, ”Băbuța”, ”Trăistarul”, ”Căpățâna Bulzului”, ...

În articolul ”Cultura megalitică de pe muntele Cozia?” (1978) se amintesc ”peste 35 formațiuni cu aspect antropo și zoomorf”, semn că activitatea de identificare și cercetare continua.

Știm că denumirile sunt date fie de Dr. Măldărescu, fie de coechipierii săi, pe baza ”formei ce-o reprezintă”. Comparând numărul vehiculat cu enumerarea de mai sus

rezultă că cel puțin o parte dintre formațiuni au rămas nedenumite sau denumirea lor nu a fost adusă la cunoștința publicului.

Puține "chipuri de piatră" au denumiri tradiționale (sau care s-au păstrat în memoria colectivă). Și mai puține au legende asociate. Mult mai puține au și practici asociate lor. Astea sunt faptele. Peste ele s-au suprapus activități de dată relativ recentă, de identificare și denumire ("botezare" ad-hoc) a unor formațiuni litice care semănau cu ceva.

Doar pentru unele formațiuni s-au păstrat fotografiile, iar în prezent multe din locațiile care corespund denumirilor sunt o enigmă în sine. Măldărescu oferă puține indicii. Și nu pentru că era secretoman: știm că nu refuza să însoțească benevol și gratuit la "chipurile" sale dragi din Cozia doritorii. Însă era și este dificil să punctezi în teren o locație printr-o descriere succintă.

Ne-a rămas locația Sfinxului de la Stânișoara:

"Chiar din poiana Stânișoarei, se poate distinge clar, spre sud, o stâncă de gresie care înfățișează capul unui sfinx cu toate detaliile"¹ și un traseu ad-hoc creionat într-o scrisoare adresată lui Brăneanu:

"Sunt zece exemplare și le-am rânduit în ordinea întâlnirii lor pe teren, dacă am parcurge un traseu începând de la mânăstirea Stânișoara unde se află «Sfinxul» și până la cabana «Cozia», iar de acolo până la stâncă «Foarfeca», unde se află «Bărbosul» și apoi spre stâncă «Rotunda» unde întâlnim «Dochia fără cojoace» și «Băiatul și fata». Coborând spre mânăstirea Turnu, spre gară, pe o stâncă numită «Teofilul» vedem ultima grupare de două chipuri, cărora încă nu le-am găsit un nume definitiv. Mă gândeam să-i spun: «Vânătorul și câinele» unde se află și fetița mea

în fața câinelui" [s. 14.05.1974].

"Dacul" și "Înțelepții (I-IV)" se întâlnesc pe traseul turistic Mânăstirea Stânișoara - Cabana Cozia, "Tuğuiatul" deasupra Porții Banului (sub "Colții Foarfecii") și "Pândarul pe versantul apusean al stâncii Teofilul".

Alte câteva se mai cunosc sau pot fi reconstituite din informațiile fragmentare avute la dispoziție. Majoritatea însă nu. Odată cu moartea puținelor persoane care le mai știu dispunerea în teren și această cunoaștere fragmentară se va pierde.

Există o tentație, întâlnită la unii autori, de a recircula o listă care în sine nu spune nimic. Nu înțelegem de ce în cadrul Parcului Natural Cozia nu se fac eforturi pentru clarificarea locațiilor, mai ales că astfel de atracții (fie ele și pur naturale!) ar atrage interesul turiștilor.

Variații în crescendo pe o temă dată

Prin intermediul publicisticii și corespondenței putem urmări cum a evoluat relația Dr. Măldărescu cu "stanele" și "chipurile de piatră" din Cozia, distingând trei etape de elaborare.

Prima este cea a observației vizuale întâmplătoare, marcată de ineditul, atractivitatea și sugestia formei. Noi am denumit-o "ieșitu-n cale". Este momentul în care curiozitatea naște atenție și nevoia de fixare a amintirii, pentru a fi împărtășită vizual și altora. Corespunde anilor 1941-~1948 și 1956-~1968 (pauza este datorată perioadei de detenție).

A doua, cea a "culturii străvechi megalitice", începută în 1969, se află sub influența a ceea ce Măldărescu a crezut a fi teoriile arheologului savant Daniel Ruzo:

... profesorul Cusco, din America de Sud. El a străbătut foarte multe țări de pe glob, studiind la fața locului toate formațiunile stâncoase renumite prin aspectul lor antropomorf sau zoomorf. Făcând săpături la baza acestor stânci, a reușit să identifice, aproape pretutindeni, urme de viețuire omenească, ceea ce întărește presupunerea că în jurul respectivelor pietre se îndeplineau, probabil, anumite ritualuri idolatre. [...] savantul Cusco trăgea concluzia că, țara noastră reprezintă teritoriul cel mai bogat în astfel de relicve ale unor străvechi culturi megalitice”¹.

Fapt semnificativ, la acea dată Măldărescu nu cunoștea corect numele mentorului ad-hoc (Ruzo, nu Cusco). Calitățile atribuite (savant, arheolog), indicii ale prestigiului și autorității, erau fantasmagorice, deși această eroare nu i se poate imputa. La o cunoaștere sumară a teoriilor avansate de peruan, el adăugase (la sugestia cui?) o confirmare arheologică, care de fapt nu a existat niciodată. Chiar și superlativul românesc e fals și nu-i aparține lui Ruzo.

A treia. La o dată neprecizată, Măldărescu află că geograful Ion Conea ar fi propus o echivalare între Cogaeonum, muntele sacru al dacilor și Cozia:

”Nu este exclus ca și în *Cogaeonum* să stea prins tot numele acesta de Caucasus-Cozia, alterat. Cogaeonum era un fel de *munte sfânt* al Daciei. Nu știm precis dacă el era acelaș cu Cozia. Ceea ce știm, însă, e faptul că, azi, muntele Cozia e plin de mânâstiri în poale: Cozia, Cornetu, Turnu, Stânișoara - și că dela începutul lumii ocrotește el în poale apa cea făcătoare de minuni a Căciulatei. Oare, aceste virtuți ale masivului Coziei nu vor fi făcut ele ca, și în trecut, totdeauna, să înflorească o viață de pustnici și de credincioși în poalele lui? Cu alte cuvinte, nu așa că e foarte

probabilă și identitatea: Cogaeonum = Cozia?”².

Nu știm ce l-a determinat pe Măldărescu să dea o atât de mare importanță unei speculații formulate într-o notă de subsol. Probabil a prins ideea din zbor, mijlocit, fără a-i înțelege lipsa de substanță și argumente. În orice caz, la acea dată, Conea își schimbase opiniile, după cum reiese dintr-o scrisoare adresată în 21 decembrie 1958 lui G.T. Kirileanu:

”...acum vreo 20 și mai bine de ani am scris, și eu, și prof Borza, că muntele Cogheon sau Kogaionon ar fi fost actualul munte Gugu din masivul Țarcu-Retezatul. Ne luasem - cel puțin în ceea ce mă privește - după asemănarea fonetică dintre numele Kogaionon sau Cogheon, pe de o parte, și acela de Gugu, pe de alta. Am renunțat de mult, la această teorie - care nu se baza pe nimic temeinic, ci numai pe entuziasm. Eu nu știu să existe pe Gugu, în fața unei peșteri, un loc sau punct numit Mătania, care ar transmite până la noi, azi cultul de odinioară al acestui munte. Nu poate să fie nimic adevărat. Vă mai spun că într-o lucrare a mea, nu știu care, mai emiseseam părerea (într-un cuvânt-două) că acel munte al Dacilor ar fi fost actualul munte Cozia, care domină asupra văii Oltului din sus de Călimănești - Căciulata. Dar ca și în cazul Gugului, n-a fost vorba decât de impresie. Astăzi, un lucru e sigur: că acel Kogaionon nu poate fi decât în munții Sebeșului, adică acolo unde a fost și Sarmisegethusa lui Decebal. Într-o peșteră din acel munte Kogaionon, își avea reședința Deceneu (iar înainte de el, mi se pare, și-o avusese, tot acolo, însuși Zalmoxe). Or dacă Deceneu, stătea acolo, atunci el - ca sfetnic al regelui, mereu consultat de acesta, nu putea rezida departe de locul în care rezida și regele - adică trebuie să-și fi avut locuința pe lângă Sarmisegethusa, cea dominată azi de doi

munți: actualii Muncelul și Godeanul. C. Daicovici crede că Kogaionon ar fi fost actualul Muncelul. Dar binențeles, totul nu putea fi decât bănuială, ipoteza, atîta sema cît nu există - sau nu s-a descoperit - o inscripție sau altceva - care să ne dea preciziunea și certitudinea”³.

Doctorul Petre Măldărescu nu știa asta. Va căuta să-l întâlnească prin intermediul lui Brăneanu în 1974, dar va eșua - între timp Conea decedase -, salvându-se astfel de la o nouă deziluzie.

O confirmare minoră a găsit într-un articol⁴ publicat în ziarul local "Orizont" de Ion Cârstoiu, profesor de limba română și rusă din Bălcești (jud. VL), pasionat în timpul liber de etimologie. Acesta propunea localizarea Kogaionon-ului în masivul Cozia, speculând argumente lingvistice destul de subțiri.

Măldărescu considera, într-o dezvoltare altminteri logică, că presupusa cultură megalitică *in situ* a "chipurilor de piatră" putea fundamenta sacralitatea muntelui Cozia și proba teza Kogaionon-ului vâlcean:

"Afirmația profesorului Ion Conea este justificată atât prin bogatul depozit de ceramică dacică, de toate vârstele, de la punctul de ieșire al Oltului din defileu și de placa votivă romană găsită în defileu și care acum se află în muzeul din Köln, **cât și de numeroasele chipuri de piatră atât de expresive** [s.n.], din care unele și-ar putea avea geneza în epoca neolitică"⁵.

Teoriile lui Ruzo (în variantă prescurtată, contorsionată și interpretată liberal) se vor împleti cu "aplicațiile" vâlcene și vor merge în tandem până la final. Patriotism local? Da și nu. Măldărescu era fără îndoială un patriot. Dacă s-ar fi întâmplat ca muntele sacru al dacilor să fie tocmai în zona sa de interes, cu atât mai bine...

Deși o menționează⁶ și are contact cu tezele lui Brăneanu, C.N. Turcu, cât și cu cele ale lui Trifon Martinovici, Măldărescu nu alunecă pe panta paleoastronauticii. Anumite dezvoltări ale teoriilor lui Ruzo (spații subterane, tehnologii aero-spațiale, derivații esoterice, ș.a.) par a-i fi străine sau indiferente.

Foarte interesantă este rafinarea și extinderea în timp a metodei, de la observația nesistematică la abordările complexe despre care vom aminti în capitolul următor.

Tehnica cercetării "chipurilor de piatră"

Relația doctorului Măldărescu cu muntele Cozia a fost modelată de doi factori: timp și locație. Raporturile de muncă din laboratorul de hematologie unde lucra îi lăsau puțin timp liber. Cozia era aproape, iar ascensiuni scurte puteau fi făcute fără o planificare complicată. Aceste condiționări l-au transformat pe Petre Măldărescu în omul unui singur munte, caz rar printre megalitologii autohtoni.

Tehnicile sale, desprinse mai ales din corespondența purtată cu Brăneanu, indică o abordare intuitivă, maturizată în timp, care a debutat cu observația întâmplătoare și analiza fotografică:

"Referitor la sugestia Dumneavoastră de a fotografia pereți stâncoși și a examina măririle, aceasta este tehnica cu care am început analizarea fiecărui grup de stânci. În colecția mea de filme, am mii de clișee cu toate stâncările prinse din diverse unghiuri și la diverse lumini ale soarelui, pe cari le-am mărit, le-am examinat cu atenție, am refotografiat ce a prezentat interes și am selecționat numai ce a meritat" [s. 13.05.1976].

Fixarea cercetării într-un cadru restrâns i-a permis